


Mudrinić Rajko



VAMA POD KOZAROM

Novi Sad 1971.



Himna drage domovine

Mi smo zemlja čuvena
Velike Evrope.
Nas probaše pakosni
Da u vatru stope.
Zaklesmo se Partiji,
A i drugu Titu,
Domovini našoj
Stupismo u zaštitu.
Za bratstvo — jedinstvo
Domovine naše,
Za ovu slobodu
Mnogi krvi daše.
Narodi, narodi,
I sve naše nacije
Zakunmo se zastavi
Nove Jugoslavije.
Sve terete ratne
Bratski preživjesmo.
Slobodu i slavlje
Danas doživjesmo.
Armijo naša
Iz narodnog kova,
Zaštito slobode
Budućih vjekova.

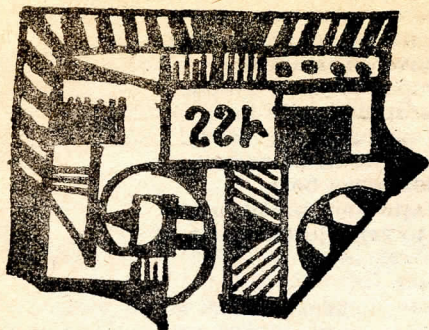
Krv očeva dani su slobodne

Preživjesmo i pamtimo
Mnogo, mnogo gorkih ljeta,
Al' unazad četvrt vijeka
Svačija smo bili meta.
Poginuli svi sinovi
Kojih nema s nama,
Za nas daše živote,
Vječita im slava.
Ti ne plači za sinom,
Herojski je majko pao,
I sa braćom ostalom
Slobodu nam je dao.
Slavićemo mi vječito
Istorijski onaj dan,
Kad zauvijek bi protjeran
Odavde German.
Bratski narod Krajine,
Kozarskih padina,
Ginuo je od pušaka,
Mitraljeza, mina.
Četrdeset prva,
Aprilskih je dana
U Krajini kreću trupe
Bljutavih Germana.
Zauzeše sve gradove,
Prisvojiše sela sebi,
Al' za malo vremena,
Plan im dobar ne bi.
I tada je bivša vlada
A i trula kraljevina,

Izdala naš narod,
I predala fašistima.
Zaplakao bi i kamen,
A kamoli ne bi čovjek,
Zar da robom postane,
Drugoga za navijek?
Danom, noću svi ratuju,
Protiv zlih bandita,
Legendarna Kozara
I narodi njeni.
Odmah bjehu na udaru
Smrtonosnih švapskih cijevi.
Pružismo jak otpor
Protiv zlih fašista,
A i protiv svijju
Njihovih pristalica.
Kozara je takva,
I Krajina cijela,
Tu grobovi ostaše
Fašističkih tijela.
Smijelo, čvrsto stupismo
Baš tih teških dana,
Neprijatelju ne dasmo



Nigdje dugog stana.
Stanovi im kobni
Kod nas bjehu tada.
Gradom, selom, šumama
Mrtvi German pada.
Spominjem u stihu:
Sve kako je bilo.
Tito sa Partijom
Bješe naše krilo.
Pobjeda, Sloboda,
Grad Prijedor danu
Grobница je postala
Kozara Germanu.
Znamo da je bila
Švabi crna tačka,
Zato je i došo
Da pali i pljačka.
Prijedor je bio mali
Kozara ga doji,
Dao nam je sinove,
Danas su heroji.
Dva puta si veći
Danas nego prije,
Tvoj je narod složan
Bratskim srcem bdi je.
Da li pamtiš Prijedore,
Četvrt crnog vijeka,
Tvoja rijeka Sana
Krvava je tekla.
Četrdeset i druge,
Ratnih crnih dana,
Tobom plove horde
Poklanih Germana.
Vlak stiže na stanicu
Uzbuna je prava,
Vlakovođa više glasno:
»Pun vlak partizana!«
Opkoliše Švabe jadne,
Vagone lešina,
Krv kroz daske trgla,
Kaplje preko šina.
Komanda im pade,
»Tu su partizani,



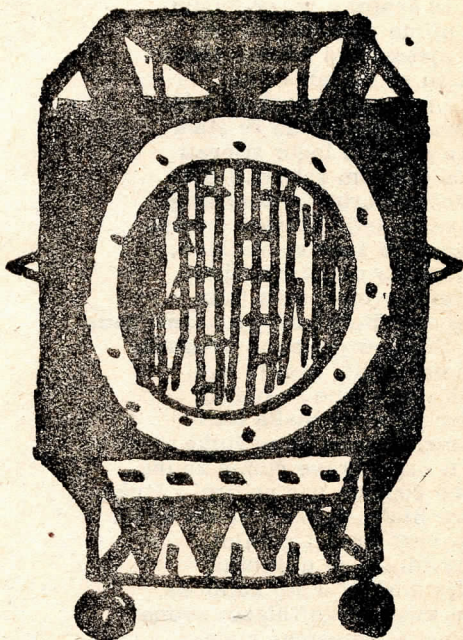
Kroz vagone hode!«
Nijemci svi poklani,
Mrtve Švabe leže,
Gojni kao bike.
Heroj Ratko, Mikan, Rajko
Napraviše te podvige,
I ostala braća naša
Kojih bješe šaka,
Oružje su izbacili
I skočili svi iz vlaka.
Još podviga osim ovih
U Prijedoru bješe tada,
Prijedor dade još heroja:
Mladena, Miru i Esada.
Ej, sinovi, spomenuti,
Velika vam slava!
Primite vječnu zahvalnost
Svojih Prijedorčana.
Spominjemo mi vas sviju
Vaše ime ovdje živi,
U srcima bol nosimo,
Vama svak se divi.
O vama sad knjige pišu,
Istorija to je nova,
Vi u borbi mnogo daste
I zblížiste srca ova.
Prijedorčani danas slave

Dan pobjede svoga grada,
Ulice mu ukrašene
Zelenilom, cvijećem, sada.
Zastave su isturene
Ulicama Prijedor grada,
Nose simbol vaše krvi
Kog poštuju srca mlada.
Omladino, djeco naša,
Izročena iza boja,
Čuvajte nam bratstvo ovo
Jer to želi pjesma moja.

Zbijeg na Kozari 1942. godine

Davno bilo, nama se ne vraćalo,
Još se nije ovako opričalo.
Četrdeset i prve godine,
Kad se švapske pojaviše sile,
I sa njima domaći zlotvori
Ova pjesma sad o tome zbori.
Crni su se zakleli fašisti
Da će mnogom zakukati mati.
I u svakom mjesto da će stići.
Da će narod u logor stjerati
Da će mnogim zakukati mati.
To dočuo narod iz Knešpolja
Kakva je želja Hitlera i volja.
Ustanak se tada svuda budi,
Svoje kuće napuštaju ljudi.
Na čelu je bio junak tada
Šiljegović Boško svi ga znamo sada.
I sa Boškom još puno drugova,
Kojima se diči zemlja ova.
A tih dana crne se oblaci.
Hitler ptice u oblake baci.
Po imenu zvale su se štuke
Što u nebu pravé čudne zvuke.
Švabo čizmom gas pritisa' o štuke,
Spora bješe, raspada se od buke.
Brzo vozi Kozari planini,
Da izvidi šta je u dubini.
Ljulja, hući k' o sto kamiona,
Na crkvama stoji klepet zvona
Opominju domaćine kuća,

Da napuste svi ognjišta vruća.
Stade narod bježati Kozari,
Ali šta će od kućanskih stvari!
Svaka kuća koja ima kola,
Neko preže konja, neko vola.
U kola se trpa posteljina,
Mast i brašno i s dima slanina,
I još neke druge važne stvari,
Sitnu djecu ozgo posjedali.
Krave, ovce, svinje potjerali,
Sve ostalo ključem zaključali.
Svskog dana bježi narod šumi,
Kozara se, braćo, zbjegom puni.
Riče blago gladno na sve strane,



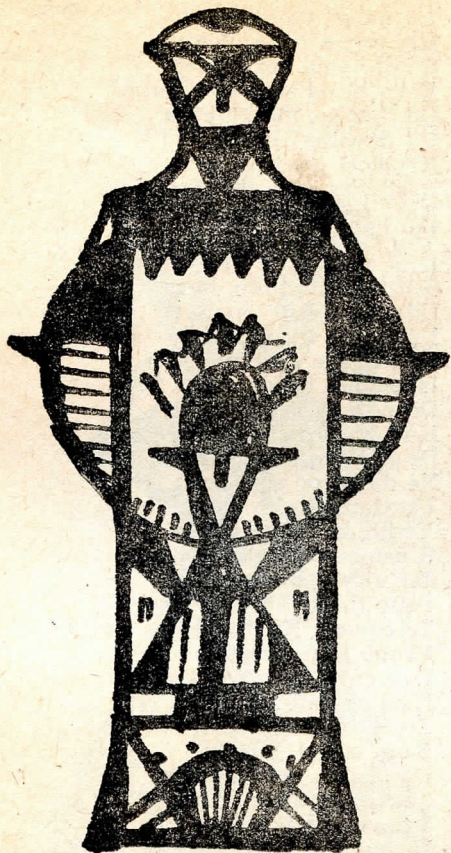
Pogladnjelo, samo jede granje.
Puste kuće u selima ostaše
Pljačku vrše po njima ustaše.
Pčele guše a medom se slave
Kokoši nam iz čumeza vade.
Svim selima kozarskih padina
Teška leži tuga i tišina,
Ne čuje se ma ni pokret mlina.
Te seljačke stare vodenice,
Presta mljeti kukuruz i pšenice
Nema više ko da melje brašno
Napustio narod sve bogatstvo.
U Kozari kolibe se puše.
Vatre gore, kugle grane ruše.
A topovi tuku sa svih strana
Kozara je puna partizana.
Obuka je nova oformita
Svaki borac čuo je za Tita.
U svakome dijelu Kozare
Mjesto kuća kolibe se prave.
Na vatrama meso narod kuva
Kolje blago, nestalo je krua.
Meso jede neslano, kuvano,
Iz kotlića, bakrenog sudića.
Tri nedelje narod u Kozari,
Tugu trpi u toj ratnoj jari.
Gledao sam u hrastovoj kosi
U žubima svinja dijete nosi.
Majka tužna s djetetom bježala
Od rafala kraj čeda je pala.
Svinja ljuta naišla na dijete
Pa ga trga od glave do pete.
Drugo blago od gladi skapava,
Od sve stoke najviše je krava.
Povezane za bukviće mlade
Braćo moja, čudne rike tade.
Krave narod dotjera zbog mlijeka,
Djeci daje manje ih je dreka.
Obruč Švabo svakog časa steže
Partizani u zasjedi leže.
Boriše se nekoliko dana
Ali Švabo jače obruč steže,
Iz blizine mitraljezi reže.

Partizani neprekidno biju,
Hitlerovi razbiše armiju.
Dosta jesu spasili naroda,
Iz Kozare, zbjega čuvenoga.
Neprijateljska ofanziva prođe,
Ne zarobi partizana ovde.
To su bili zlikovački plani,
Ofanzivu zbog toga osnovali.
Strogi pretres kroz Kozaru prođe,
U Kozari opet naše vođe,
Stotinama imaju boraca,
Borbe vode protiv zlikovaca.

Veliki pokolj naroda 1942 godine u drakseničkoj crkvi

Čeliku ljuti sažeti u peći
Neprijatelju prokleti ne imao sreće
Ti nam srca naša nevina u ratu
Poništi sa nožom u selu poznatu.
Nevine majke dječicu malenu
Klao si svukud po našem terenu
Zlotvore, krvniče, gavrane crni
Nejake poništi koji nisu krivi.
Crni dana četrdeset druge
Ej, narode sad počujte tuge
To se desi u Knežpolju ravnu
Gde nevini izgubiše glavu.
Petnaestog januara četrdeset druge
Sneg veliki dogaziše Pavelića sluge
U Draksenić selo ravno
Kod Dubice bi to davno.
Cjele noći pred polazak
Pucali su, čekali danak.
Pucali su iz topova
Na čuvena sela ova
Na Draksenić i Međeđu
Posle pucnja tamo dođu
Krvolovci zli zlotvori
Pavelića tad lopovi.
Ranog jutra podranili,
Snijeg od metra su gazili.
Ranog jutra snijegom gaze
Po kućama narod traže,

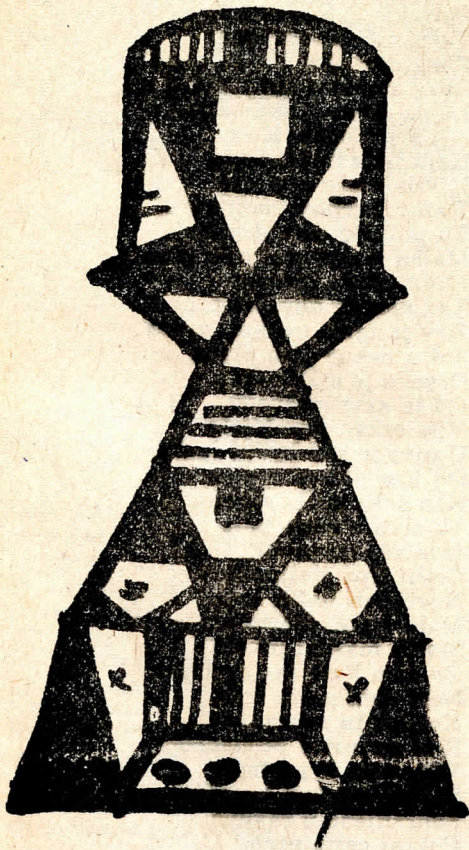
Gone majke naše drage
I dječicu male snage,
I djevojke tad čuvene
Draksencanke zgodne divne
I sa njima mališane
Našu djecu naše rane.
Među njima gone tada
stare ljude, nejač, babe.
Pohvataše narod sela
Nepoželjna čine djela.
Kako koga uhvatiše
Iz kuće ga izgoniše
Odmah kuće popališe
I bolesne pokupiše.
Vani studen zima ljuta
Mnoge gone bez kaputa
Mnogi bosu istjerani
Bili su to crni dani.
Pristalice Pavelića
Gone narod tad, od kuća.
Nevin narod djecu malu
Gone crkvi hladnom stanu
Punu crkvu i dvorište
Sa narodom napuniše.
Tu su narod zatvorili
Čudna zvijerstva počinili
Klali, tukli, zlo činili
Pavelića zli vampiri,
U dvorištu crkve tada
Jauci su iznenada,
Jauci se čuju majki
Djece, cura, starih baki
Sva crkvena tad avlija
Puna mrtvih familija.
Krv crvena snjeg popraska
A u crkvi stoji piska
Od naroda zatvorena
S ključevima zaključana
Jer su čuli vani šta je,
Da s' jaukat ne prestaje
Od naroda što j' ostao
Što u crkvu nije stao
Vide tada ni njih nema



Da se nož i za njih sprema.
Psovali su zatvoreni
Ustašama što su htjeli
Zlotvori su tad poklali
U dvorištu narod silni

Pa i crkvu otvoriše
I u narod pojuriše.
Krvavijeh ruku, lica
S noževima bez korica
Reko bi da se crkva ljulja
Od dječice, majki, cura
Od nevolje i jauka.
Krvoloci crne psine
Rastaviše cure divne
Koje tude jade biše
Velike muke doživiše.
U oltaru crkve ove
S ustašama, tuku, bore
Udružene Knežopoljke
Ustašama psuju majke
Golih šaka s njima tuku
Izbodenih grudi, ruku.
Od noževa krvoloka
Koji klaše narod tuda
Do poslednje svoje moći
Ne da narod sebi prići.
Ustašama da ih sjeku
Vodili su borbu veliku
S ustašama praznih ruku
Jer videše da ih tuku.
Pište djeca, cure, majke
Te čuvene Knežopoljke
Vrmić Pero i Ostoja
Dva čovjeka iz tog kraja
Nisu se dali zarobiti
Život radi odbraniti
Sami sebi i narodu
Da bi dali tad slobodu.
Sakrili se blizu crkve
I pratili zle krvnike
U dvorištu crkve sela
Nepoželjna vidješe djela.
Šta ustaše tada rade
Od naroda, djece mlade
Tad junački povikaše
Dosta toga vi ustaše.
Ti zlotvore iz daljine
Pavelića crne psine.

Šta su vama krivi žene, djeca
Iz ovoga malog selca.
Sa ustašama bitke vrše
Vataju ih za vrat, guše.
Oboriše toga puta
Zlikovačkog jednog truta.
Al' su mala snaga tada



Savladani iznenada
Od krvnika grupe, bande
Što napravi velike jade.
Živelo im hrabro lice
Branije narod nemilice
Jer svoj život oba daše
Radi narod tu da spase.
Istog časa, istog dana
Petračković majka Ana
Tuču vrši s ustašama
Zbog djevojke sve im slama
Zbog sinovice cure Milke
Ljepe divne Knežopoljke
A i kćeri svoje Kose
Koju tada mučit nose.
U vrh crkve u oltaru
Tom crkvenom molitvaru.
Tu poklaše cure divne
Majka Anka kraj njih gine
Puna crkva isječena
Tad naroda dovedena.
Krv je tekla svukud vruća
Još u nekog dišu pluća
Crvena je crkva tada
Od te krvi iznenada.
Više crkva nije bijela
U njoj je sad krvca vrela.
Od krvi je sva crvena
Kao neka sedra stijena.
Tu živote svoje tada
Izgubiše iznenada
Četiri i po stotine lica
Nevinijeh naših srca.
Male djece, djevojaka
Starih majki i dječaka.
To nam kaže pet grobnica
Nevinijeh naših srca,
Koji su tu sahranjeni
Kad su mrtvi pronađeni.
Velike su te grobnice
Što su u njima porodice
Sahranjene u ravnici
Pokraj ceste pram' Dubici.



Spomen ploče kod grobnica
Sa natpisom kol' ko lica
Sahranjeno u grobnici
I u kakvoj patnji, mucu
Svoje glave izgubiše.
Jasno kaže natpis ploče
Čitat može ko god hoće
Tu je sada groblje mlado
Gde se odmara tjelo jaderno
Naših majki i sinova
Djece, cura i djedova,
Ograđeno zaštićeno
Sa cvijećem ukrašeno
I stablima lipe mlade
Što im daje ljeti hlade.
I mirise svoga cvata
Jer tu su nam srca klata.
Crkve danas tude nema

Srušena je kao stjena
U parčad je sitnu data.
Već postoji na sećanja
Krvav temelj toga stana
A drugoga nikla lika
Srušena je od krvnika,
Koji činiše zlo i muke
Klaše narod ko jabuke.
U Knež-polju, Drakseniću
Sram te bilo Paveliću,
Što naredi zlotvorima
Crnim psima, lopovima
Da nevini narod pate,
Izgubili ste opet rat.
Na nejači cjelog rata
Vrši zvjerstva već poznata
Mislili ste crne psine
Uništiti naše ime.
Naše ime nije lako
Uništiti ma nikako.

Crni dani

Ej, planine, ej, mutni oblaci
Ej, visoko sunce, snažni zraci,
Ej, svijetli dani i nedjelje
Vidjeste li zla od tuđine
Ej, mjeseci protekli, godine,
Vidjeste li zvjerstva tuđine.
Sjećate li se rijeke, naše krvi crvene
Što su vašem valu došle nezvane,
Naroda nevinna, svoje prošlosti,
Kojeg svukud ubijaše, crni fašisti.
Pamtite li leševe što u vas bacaše
Od nevinog naroda što ga zaklaše.
Majke, sitnu djecu, babe i djedove.
Primili ste mrtve u vaše dubine
Vaše bistro korito, velike širine
Cijelog rata biše bazen krvi crvene.
Pjenušavi vaši vali,
I dalje su putovali,
Prema moru u daljine,
Crveni od krvi silne,
Što je liše i proliše
Ovog rata, mjesto kiše.
Ej, crna zemljo, ledena, široka,
Pamtiš li ti ratna čuda velika?
Pamtiš li crne logore uklete,
Što ih napraviše, Švabe proklete?
Pamtiš li narod naviknut da gine,
U borbi sa pjesmom četiri godine?
Što izgibe, izumrije
Na ognjištu otadžbine.
I doživi mnoge, velike muke
Od krvničke crne ruke,
Što mladosti život uze,

Mnogo majki proli suze.
U logore mnoge sprati,
Otkud ih se malo vrati,
Iz tih crnih zatvorina,
Tih paklenih tad mašina.
Prije smrti njih mučiše,
Grob do groba napraviše.
I nevinih naših lica,
Iz hiljade porodica,
Poništiše zli zlotvori,
Pravljeni su tad logori,
Biše po zlu tad čuveni,
Tad su bili napravljeni:
Zemun logor, Sisak, pak' o
Jasenovac, zna ga svako.
Pod komandom, Hitler-psine
Što uništi mnogom ime.
U logoru ko se desi,
Bio je to strah, užasi.
U tim crnim zatvorima,
Tim paklenim armenima,
Hiljadama tu nevinih
Prigoniše toj paklini.
I u žicu zatvoriše
od svega ih tu patiše:
I od žeđi i od gladi,
Mučeni su stari, mladi,
I dječica, ko jabuke,
Doživješe mnoge muke.
Od velike žeđi, gladi,
Izgubiše život mladi.
U tim crnim logorima,
Tad poznatim paklovima.
Svako jutro kad osvane,
Stotinama mrtvih pane.
U toj žici i ogradi,
Tu su bili crni jadi.
Ošamućen svak se kreće.
Po tomkrugu zla, nesreće.
Ispaćena tijela mnoga
Pada jedno kraj drugoga
Od gladi se ruše sami,
To su bili crni dani.

Partija zove u novo društvo

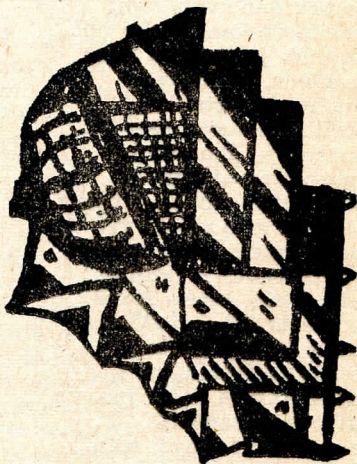
Ej, čovječe, ti narode
Na sve četiri strane svijeta
Čujete li novo društvo
Radničkog pokreta
Vidite li da vas zove
Na daljini toj,
Da pridete socijalizmu
I skinete jaram svoj.
Stari jaram što vam smeta,
Nosite ga od pamtivjeka.
Zaostalost odbacujte
Hod' te društvu novog svijeta.
Kapitalizam stari, truli
Izgubio vrijednost svoju,
Ne dozvolt' te kapitalisti
Da ti crpi snagu tvoju.
Široka je vaša zemlja
Nije sve kod par ljudi
Koji su vas vjekovima
Zadržali u zabludi.
Što durate kapitaliste
Koji su vam sad na vladi
Vas koriste siromaha
I vode nas velikoj gladi.
Pogledajte naše društvo
Haj' te ovamo brzo svi
Jer dosta ste vjekovima
Drugog bogatili.
Kapitalizam svoje gubi
Ej, vi ljudi i narode,

Partija vas sebi zove
Jer je ona moć pobjede.
Iskrena je i najjača
Oslobađa sviju vas,
Od zuluma što trpite
I vječit' vam pruža spas.
Hej, budite se, vrijeme je,
Iz tereta crnog sna
Pridite sada novom društvu
Jer zove vas Partija.
Partija je moć najveća
Koji vodi svak dobru,
Bez razlike na nacije
Širi bratsku moć i slogu.
Mnogi vladar zemlje svoje
Iz svih strana cijelog svijeta
Nek posjeti u Evropi
Najčuvaniju zemlju svijeta.
Ona, novo društvo rodi
Baš ga niko takvog nema,
A to jeste Jugoslavija,
Temelj joj je Partija.
Čuvena je u Evropi
I ostalom cijelom svijetu.
Bratsku slogu takvu ima,
Što je nema baš u svijetu.
I društveno uređenje
Niko danas ovakvo nema
Kao narod Jugoslavije
Jer ga sebi sam priprema.
Ukoliko vi pridete
Novom društvu' kao mi
S tim će biti izbjegnuti
Veliki svjetski ratovi.
Tad bi bila jaka sloga
Kao što to u nas vlada
Ne bi bila ta podjela
Kao što je kod vas sada.
Obidite nas i vidite
I odmah se uvjerite.
Vidite društvo nove klase
Našem putu, hajte mase.

Krvavi međaš

Ej, gledajte, sa ponosom,
Čvrsti međaš taj,
Koji nama kao sunce
Vječit daje sjaj.
Njegov bljesak krv je naša,
Naša bratska tu,
Istočena u prošlosti.
Čuj me, druže, čuj!
Svaki međaš otadžbine,
Najjača je snaga, moć,
Jer prkosno svaki stoji
Svakim danom, svaku noć.
U njemu je bratska slika
Ugrađena, sviju nas.
Drugovi je ugradiše,
Vječita im slava, čast.
Okrenut je domovini,
S natpisom od rječi tri,
To je natpis novog društva,
U kojem smo srećni svi.
Taj je natpis jasan svijetu
Svijetli čuven u daljine,
Voli, druže, svaku stopu
Slavne bratske otadžbine.
Široka je i dugačka,
Domovina draga, znaj,
Međaš kamen svaki pravda
Naš bogati zavičaj.
Graničari kraj njih šecu,
Ti sinovi ponosni

Vječito su svi nam budni
Nas čuvaju u domovini.
Hran' mo sina, ti i ja
Da vatreno voli zemlju,
Neka bude svijetla lika.
Bratskoj slozi poklonika



San Kozare

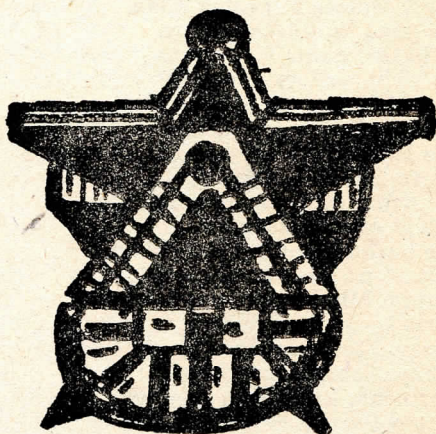
Jedne noći tišina je prava
Kozara je čvrstim snom zaspala.
Vjetrić prestao piriti po gori,
Tiho voda sa izvora žubori.
Ptičice su prestale sa pjesmom,
Noć je tamna, gusta kao tijesto.
Ptice legle u grmove i gnijezda
Guste šume, ne vidiš ni zvijezda.
Iščekuju ranu zoru i vidike,
Da razviju grlo u pjesme i poklike.
Po šumama ti kozarskih kosa
Pala gusta magla, kaplje sitna rosa.
Putevi su mnogi, raskršća i staze
U tišini noge crne lako gaze.
Ni pastira, ni lugara gore
Sve u sanku, sve do rujne zore.
Ni drvara s kolima iz sela,
Da toware, voze stabla jela.
Leptirići prestali letjeti
A i pčele nektar prikupljati.
A ostala zvjerad i družina,
Sve zaspalo, ne šušti planina.
A i sela na dnu sanki divna,
U podnožju kozarskih padina.
Al' odjednom rujna zora svanu
Noć je prošla, ide radost s danom.
Zora sviće od istoka rujna,
Probudi se, ta planina bujna.
Zatresla se stabla i bregovi,
Sve veselo pokretom nastavi.

Dugi sanak Kozara zapamti
Što ga snila tokom noćnih sati.
Pa ga jasno priča okolici,
Selu, gradu, šumi i njivici.



I seljaku, radniku iz grada,
Svi smo čuli priču iznenada.
Kozara nam divni sanak priča
Rado sluša i dijete i čiča:
»Usnula sam ja junake svoje
Što će narod voditi u boje.
Usnula sam junake velike
Idu meni vitki k' o jelike.
Među njima junačinu pravu,
Ide meni, nosi mi zastavu,
Podignuta na vrh koplja prava
Za njim kreće na hiljade glava.
Ozbiljnoga lica i smjelosti,
Sigurnoga srca, bez milosti.
Prema stranom, mrskom osvajaču
I zločincu ustaši, koljaču.
To je bilo u mjesecu julu,
Narod diže ustanak i bunu.
Planina sam, primam te junake,
Jer podižu u selima ustanke.
I gradovima, daleko od sela
Odavno sam ja ih poželjela.
I plan skupa donosimo tada,
Protiv Njemaca i ostalog gada.
Nama stižu iz daljine grupe,
Naša braća, nama šire ruke.
Kako stižu, već su upoznati
Sa zadatkom što će Mladen dati.
Bijah puna ja svoje družine,
Što se bori protiv zle tuđine.
Prostore sam svoje poklonila,
Braći svojoj što sam ih usnila.
Ugledala crvenu zastavu,
Što će borbom donijet nam slavu,
Leprša se na sve strane, suče.
Pod njom Mladen kao golub guče.
Govorio bješe toga puta,
O zastavi što je podignuta.
Upoznaje braću i drugove
Sa borbama, kud će da nastave.
I linijom Partije i SKOJ-a
Dobra nema bez ljutoga boja.
Zastava se sve više crveni,

U Kozari na visokoj jeli.
Zastava se sve jača talasa,
Od borbenog narodnoga glasa.
Na zastavi srp i čekić pravi,
Pa se vide iz velike dalji.
Na zastavi zvijezda petokraka
To je simbol radnika, seljaka.
Svaka kraka zvijezde petokrake,
U boj vodi narodne junake.
Svaka kraka zvijezde označava
Pet naroda i jednaka prava.
Udruženje pet narodnih vrela
Cjelom zemljom borba je počela.
Bratski narod shvati za ozbiljno
Brat za brata u boju je gino.
Zastavu je Mladen podigao,
U Krajini, ko to nije znao,
Donio je Mladen na proplanke
Obradova brežuljke i jarke.
I putove moje i izvore.
Od tad svijet zna za ime moje
I narode, kozarske heroje
Što su narod povelu u boje«.



Svaki kutak moje domovine

Vjerujem ja u svoj kraj
I s njime sam ponosan.
Od davnina zapamćenih
Jer tu živi narod spremni.
Uvijek bio protiv tih
Neprijatelja pakosnih.
Protiv svakog osvajača,
Od davnina, ko to bio
Narod ga je uništio.
Ko se takav pojavio,
Ovaj narod, ovog kraja
Po svemu je poznat, baja,
Ukoliko je neko tu
Da uzima naša prava
Da slobodu ugrožava,
Svi smo spremni mačem sjeći,
Može samo u grob leći.
Jer smo krvi dosta lili
Za poredak ovaj mili.
Jedan slučaj ja navodim:
Baš u ratnoj mutnoj vodi,
Skorašnji je eto bio
Al' se nije ostvario.
Prošlog rata dobro znate
I odmah se poklanjajte,
Pokušao je Hitler — ptica
Preko naših izdajica,
Da pokori narod sebi,
Al' mu bogme dobro ne bi.

Narod ovaj, dragi mili
Uvijek smo hrabri bili.
Niko nema ovakvih prava
Sam ih narod bira, stvara
Partija je to nam dala
Unaprijed joj triput:
Hvala, hvala, hvala.



Čui narode zemlje naše

Poslušajte svi vi sada,
I iz sela i iz grada.
Poslušajte vijesti nove
Šta vam riječi kažu ove,
Svi drugovi, drugarice,
Čujte sada glas bez žice.
Omladinci, omladinke,
Pioniri, pionirke,
Drugu Titu i priznanje,
Za slobodu ovu dragu
U kojoj smo stekli snagu,
Koju nikad ne imasmo
Vjekovima ratovasmo.
A danas smo mirna snaga
Zemljo naša majko draga.
Uživamo sjaj slobode
I beremo njene plode.
Pod zastavom domovine
Rade centri industrije
Koje nikad nisu bile
Na terenu zemlje mile.
Sad cvjetaju na sve strane
Industrijske razne grane,
U njima je radnik sada
Tvornicama sad upravlja
Nema više k'o za kralja,
Kapitalisti da se goje
A radnici da se znoje.
Kad na plati jedva nešto
I to im je dati teško.

Ali danas tako nije
Svaki pogon društveni je.
Radnik radi i upravlja
Više nikom ne dozvalja
Da mu crpi snagu mladu
Na preteškom mučnom radu.
Sad se pored tih zarada
Njima daje i nagrada,
I odmori, lječilišta,
Sve moguće i zaštita.
Zato sada svi zajedno
Pritisnimo radit vrijedno,
Da još veća budu blaga,
Jer tu su nam sredstva, snaga.
Tito dragi brigu brine
Da nam niko sad ne gine,
Od nikakva zla i rata.
Poštujmo ga kao brata,
Jer se bori za slobodu
Cijelom svijetu i narodu.
Blago nama svima s njime
Herojsko mu svijetlo ime,
Vjekovima ubuduće
Ne da liti krvi vruće.



Na dubičkoj cesti

Četrdeset prva, aprilskih je dana
U razvitku Hitlerova plana.
Rodilo se sunce čudnoga sjaja
Svjetlost mu je slična boji čaja.
Na sva sela i gradove divne,
U svakome mjestu otadžbine,
Te znakove ljudi ugledaše,
Od prirode što se prikazaše.
Svaki čovjek zamišljeno čuti,
I razmišlja čemu ovo sluti.
Ne potraja dvadeset četiri sata
Gladni Hitler s tenkovima na vrata.
Preko cesta, a iz raznih mjesta
I dubička u planu mu cesta,
Koja vodi do Prijedora grada
Htio proći i tim putem tada.
Pored same Kozare planine
I Knešpolja gdje se hrabro gine,
Za slobodu koja treba svima.
Jer takva je ta kozarska klima.
Naši ljudi kao mrki vuci
Prve noći sa krampom u ruci,
Ruše moste, propuste i cestu
Od Dubice prema Prijedor mjestu
Da bi Švabi omeli kretanje,
Da ne stigne na prijedorske strane.
Uspjeli su naša braća, oci
Srušit moste kud će krvoloci.
Mutna teče preko ceste voda,
To je Švabi briga i nezgoda.

Pa se pita: »Šta je ovo sada,
Što uspori pokret iznenada.
Mnogo puta pređosmo bez muke,
A sad ovdje da prljamo ruke!«
Kupe ploče od kamena ljuta
I mostove prave preko puta.
Zida kamen i podove meće,
S vozilima napred da se kreće.
Mašine mu ugašene stoje,
S lijeve strane, Kozare se boje.
Kolona im tužna, crna čuti
Vidi Švabo nesrećni mu puti.
Dan prolazi primiče se veće
A naprijed sporo Švabo kreće.
Gubi vrijeme preko svake vode,
Uvijek dalje, iste mu nezgode.
Ljute vode razgovore neke,
Dok stigoše do neznane rijeke.
Jer je nema u njihovom planu
Strašna voda, gledaju je danju.
Oštra, brza, ledena, planinska
Kozarčanka, pravi lik i slika.
Ni preko nje mosta ni prilike
Nadnijele se Švabe kao bike.
Nad maticu te bistrre planinke
Matica im snimi lik u slike.
I strogo im progovori tada,
Zaprijeti Švabi iznenada:
»Ja sam rijeka sa kozarskih gora
Udruženih kozarskih izvora.
Ime mi je stara Jelovača,
Za me znaju partizani braća.
Ulijevam se u Knežicu rijeku
Pamtićeš me, Švabo, u svom vijeku!
Još me takvi gadi ne gaziše,
Tijelom vašim hraniću ribice!«
Tako rekla, istinu prorekla
Jer se začu u Kozari jeka.
Razvila se borba na sve strane,
Mladen, Šoša, vode partizane.

Ljubija srce crnog zlata

Oblaci visoki što vjekovima hode,
Ponosno gledaju naše zemlje plode.
Nebom plavim lutaju, a vjetar ih kreće
Sa zemlje ih pozdravlja mirisavo cvijeće.
Tad bogatstvo silno ugledaše svuda
Srce našeg kraja željezna je ruda.
Toga crnog zlata u svijetu je malo,
Do tehničkog razvoja svakome je stalo.
Bez bogatstva toga napretka nam nema,
A teška industrija aktuelna je tema.
Niko na svijetu, to je tačno, zbilja,
Tog bogatstva nema k'o naša Ljubija.
Sagorjelu smjesu, huk teških mašina,
Oblaci primaju sa dimom od mina.
Etaže su svuda, na tlu svakog brda,
A demperi teški prave silna čuda.
Tone vrijedne rude dolaze ka šahtu,
Klasirana roba, odlazi na traku.
Mlin u zemlji melje, strašne snage lom,
Samljevena ruda teče u vagon.
Primitivne radove ostaviše ljudi,
Sad tehnika radi svako joj se čudi.
Kompresori huče i zbijaju zrak,
Miner snažno buši, pravi je junak.
Zvuk svrdala sve jači, čekićara jeka,
Bogatstvo nam nudi dubina daleka.
Drhte snažne ruke po nekoliko sati,
Miner mine pali, pos' o mu se zlati.
Pucnjava se čuje, odjek u daljine,
A željezna rude teče u ravnine.

Porušeno brdo, spušta se sve niže,
Odmah u tom času utovarač stiže.
O bogatstvu Ljubije sad se svuda priča.
Njoj pripada bazen Kozin, Tomašica.
Tu rade radnici iz svih naših mjesta.
A za odvoz rude pruga je i cesta.
Rudari se složno hvataju alata,
Jer Ljubija ima srce od crnog zlata.
Od tog srca oni grade domovinu
Njom rudar upravlja, čuva djedovinu.

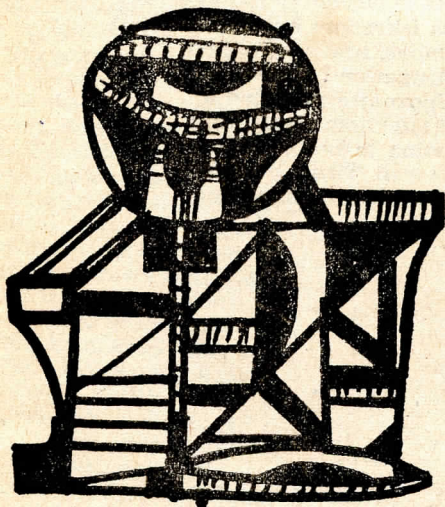


Nekad i danas

Mutna, krvava, voda teče
Jutrom, danom i uveče.
Četiri godine teče takva
Od velike krvi, pakla.
Povodanj je taj dug bio,
Cjelu zemlju zadesio.
I Srbiju, Sloveniju,
Hrvatsku i Makedoniju,
Crnu Goru, Bosnu cijelu
Hercegovinu, vrh stijenu,
Sve narode obuhvati
Bili su to crni sati.
Mnogo straha, briga i nezgoda
Cijelom zemljom nevinog naroda.
Neprijatelji svukud tuku
Avioni prave huku,
Pješadijske silne moći,
Hitlerove, danom, noći,
Iz oružja vatru daju
Po svakome našem kraju.
Štekću šarci, bombi jeka,
Dođe Švabo iz daleka
Da preuzme vlast u ruke,
Bez ikakve borbe, muke.
Izdajnička bivša vlada
Prodade nam zemlju tada
Pokupiše zlato, pare,
Avionom bjekstvo prave.
Hitler doš' o na gotovo
Da bi režim tu zasnovao.

Misli da tu rata nije,
»Idem dalje do Rusije!«
Armiju je rasturio,
Oružje je pokupio.
Od gradova dar napravi,
U Berlinu slavlja pravi
Što ostvari plan svoj lako
Ali nije bilo tako.
Na veselju stoji vika
Iz oružja raznolika
Grmi, puca, svirke ječe,
Danom svakim i uveče.
Hapse ljude, porodice
Odvode ih u tamnice,
Da odaju komuniste
Izvode ih na strelište.
Ta njihova uživanja
Potrajaše nedjeljama.
Kad odjednom zlo ih sreta
Diž' se Švabo iz kreveta!
Podignu se hrabra raja
Naše zemlje svakog kraja.
I ustanak diže ljuti,
Svjestan narod zlu ne ćuti,
Protiv Švabe i silnika
Zemlja mala, ne velika,
Hoće sve živote dati
Neće Švabi robovati.
Gorama se ljudi čuju
I ustanak, dižu, kuju.
Sa vilama i kosama,
I lovačkim tad puškama.
Od boljega ni govora
A u rat se krenut mora.
Po selima i šumama,
Tim čuvenim planinama,
Oglasi se narod tada
Protiv Švabe iznenada.
Ustanici hrabri, čvrsti,
Na čelu su komunisti.
I narodnih hrabrih masa
Sva se zemlja ustalasa.
I bez topa u to vrijeme

Daše Švabi zavještenje.
Borbe ljute svukud plamte.
Širom zemlje već poznate.
Gore sela i gradovi,
Kugle lete ko snopovi.
Drugovi nam silni ginu
Progoneći zlu tuđinu,
Koja nas je htjela gaziti
I bogatstva naša tražiti,
Da izvozi vlakovima
Rude, šume, žita s njima.
Godinama borbe jeka,
Sa zlikovcem iz daleka.
Širom cjele zemlje naše
Ljuta zrna samo praše.
Ta milosti nikom nema
Rekao bi pada stijena.
Tito stalno naređuje
Na borce se osmehuje.
Jedinica naša svaka



Formirana od junaka
Preuzima gradove i sela
Strahom drhti švapska cijela.
Pruge ruše i mostove,
Naše snage da zaustave.
Al' ih naši brišu, tuku
I oružje sa njih svuku.
Telefonske sijeku veze
Bunker ruše, mitraljeze.
Sloga bratska svud zavlad
Svi smo složni bili tada.
Sa voljom smo rat vodili
I slobodu izborili.
Ne ostasmo crni robi
Partija nas dobro vodi.
Cijelog rata, tih godina
Dim i garež domovina.
Na zgarištu naše zemlje,
Ostvarismo svoje želje.
I slobodu novu, dragu,
U njoj smo stekli snagu.
Mi se čusmo cjelim svijetom
Sa iskrenom borbom, svetom.
Danas, braćo i drugovi,
Drugarice i sinovi,
Upoznajte pokoljenja,
S istorijom našeg rata
Istina je svuda data.
Sve uz Tita i Partiju
Narodi sad ostvaruju.

Knežpoljko, curo tužna

»Iz mjesta si slavnog u prošlosti
Pričaj zbog čega si ti tužne mladosti.
Kad se radost svakom pruža,
Tebi oči pune suza.
Tvoje mlado zgodno tijelo
Nosi crno odijelo.
Djevojka si za udaju,
Ispričaj mi tugu tajnu«.
»Pričaću vam, vi slušajte.
Tugu, žalosti, zlu istinu
Ja izgubih braću silnu.
U drugome svjetskom ratu
I najljepše moje doba,
Puno mi je srce bola.
Žalost nosim i bolove,
Žao mi je braće moje.
Imala sam i sestara,
Sve izgubih, sad sam sama.
U najljepše svoje vrijeme
Nosim tuge teško breme.
Kuću kućim na zgarištu,
Tuga mi je na ognjištu.
Kod toliko braće moje
Nikog živa, znaš kako je.
Voljela bih jednog brata
Da otvori kućna vrata,
Ali, bogme, ni jednoga,
Jaoj, braćo, grob do groba,
Život mladi izgubiste
Branec' zemlju od fašiste.

Izginuli na Kozari,
Herojski su braća pali.
Na Kozari, u Krajini
Partizani svi su bili,
Do posljednjeg svoga daha,
Biše bandu bez predaha.
Imala ih sestra dosta,
Nijedan mi živ ne osta.
Da nam kuću kući sada
Joj žalosti, iznenada!
Zato moje srce vene
Žalost nosim dok je mene.
Braćo moja, braćo divna,
Seja vas u snu sniva,
U svom srcu i mislima,
Jade nosi dok je živa«.



Ne griješi, druže, danas

Ej, ne griješi, druže, mili
Jedan drugog smo želili,
Da s' vidimo i zbližimo
Zbog toga nam brat je gin' o.
Da budemo jedni ljudi,
Više nijesi u zabludi.
Kao što si i ti i ja.
I rastavljen kraj od kraja.
To lopovi jesu stari
Naš vjerski zli mučkari,
Nas dijeli pa i zemlju,
Danas smo mi na temelju.
Jednakost imamo, ravnopravni,
Više nijesmo zaostali,
Kao što su htjeli popi
Što nas dijele po Evropi,
Na nacije nejednake,
Mnoge ljude sve jednake.
Nesmišljenost u to vrijeme
Crno stvara razdjeljenje.
Nepismenost toga doba
Dovede nas do nezgoda,
O prošlosti, znamo svi.
Takvi nismo danas mi.
Mi smo oci djece nove,
Marksističke sad obnove.
Svaka majka, dijete svoje
Bez razlike, moje, tvoje,
Sad ne uči nit razdvaja
Od naroda drugog kraja.

Bila srpska il' slovenačka,
Il' hrvatska, makedonska,
Il' albanska, crnogorska,
Muslimanska, il' mađarska.
Sve su svjesne majke ove
Za vaspitanost djece nove,
Koja skupa svakog dana,
Bratstvo šire, blago nama.
Koja skupa škole uče,
Svi će od nas primit' ključe,
Čvrste ključe, bratske slike,
Jer mrzimo svi krvnike.
Slika bratstva sad se vidi —
Zovemo se jedni ljudi.



S A D R Ž A J

1. Himna drage domovine — — — — —	3
2. Krv očeva dani su slobode — — — — —	4
3. Zbijeg na Kozari 1942. godine — — — — —	9
4. Veliki pokolj naroda 1942. godine u drakseničkoj crkvi — — — — —	13
5. Crni dani — — — — —	21
6. Partija zove u novo društvo — — — — —	23
7. Krvavi međaš — — — — —	25
8. San Kozare — — — — —	27
9. Svaki kutak moje domovine — — — — —	31
10. Čuj narode zemlje naše — — — — —	33
11. Na dubičkoj cesti — — — — —	35
12. Ljubija srce crnog zlata — — — — —	37
13. Nekad i danas — — — — —	39
14. Knežpoljko, curo tužna — — — — —	43
15. Ne griješi, družo danas — — — — —	45
	47